

Datum: 24. 10. 2025

SPOROČILO ZA JAVNOST

Preoblikovanje živil – priložnost za ustvarjanje trajnostnega, inovativnega in zdravju prijaznega prehranskega okolja

Na Trgovinski zbornici Slovenije smo skupaj s projektnimi partnerji, Inštitutom za nutricionistiko (NUTRIS), Inštitutom »Jožef Stefan« (IJS) in Nacionalnim inštitutom za javno zdravje (NIJZ) pred tremi leti zasnovali program »ZaUpam« – podpora trgovskim podjetjem za dodatno izboljšanje sestave živil in spodbujanje zdravih izbir, v katerem smo preko izvedenih aktivnosti in pridobljenih rezultatov podprli trgovske družbe in druge nosilce živilske dejavnosti pri izboljševanju sestave živil in spodbujanju zdravih izbir pri potrošnikih.

Naše aktivnosti in rezultati programa so neposredno skladni s cilji nacionalnega programa »Dober tek, Slovenija«, ki si prizadeva za zmanjšanje bremena kroničnih nenalezljivih bolezni in oblikovanje podpornega okolja za bolj zdrave izbire hrane. Program posebej izpostavlja pomen zmanjševanja vnosa tistih hranil, ki so v sodobni prehrani pogosto presežena in dokazano povezana z večjim tveganjem za zdravje – to so natrij oziroma sol, prosti sladkorji ter nasičene maščobe. Z zmanjševanjem vsebnosti teh snovi in hkratnim povečevanjem vsebnosti prehranskih vlaknin v živilih, lahko trgovska in živilska podjetja pomembno prispevajo k uresničevanju nacionalnih ciljev na področju javnega zdravja ter hkrati okrepijo svojo vlogo družbeno odgovornega partnerja.

Ključna priložnost je torej preoblikovanje živil – postopno izboljševanje hranilne sestave izdelkov, ki so pogosto na jedilnikih prebivalcev. Podjetja so s svojo ustvarjalnostjo, inovativnostjo in vplivom na trgu ključni partnerji pri ustvarjanju bolj zdrave prehranske prihodnosti. Zavedamo se, da preoblikovanje sestave izdelkov in spremembe v trženjskih praksah prinašajo tudi mnoge novosti – od tehnoloških prilagoditev do ekonomskih odločitev – a hkrati verjamemo, da so v teh spremembah velike priložnosti. Podjetja, ki se odločijo za ta korak, bodo okrepila zaupanje potrošnikov, utrdila svoj ugled in si zagotovila mesto v ospredju trajnostnega, inovativnega in zdravju prijaznega prehranskega okolja. Zato vsa podjetja spodbujamo, da prepoznajo svojo vlogo in odgovornost ter jo sprejmejo kot priložnost za skupno dobro.

Veseli nas, da lahko doprinesemo k doseganju teh ciljev ter vse trgovce in nosilce živilske dejavnosti povabimo k uporabi ključnih rezultatov in dosežkov našega programa, za katere verjamemo, da jim bodo v pomoč in podporo pri preoblikovanju živil, in sicer:

- **odprto digitalno orodje »NutriForm« za spodbujanje izboljševanja sestave živil** - namenjeno nosilcem živilske dejavnosti za samoocenjevanje hranilne sestave živil in kot pomoč pri izboljševanju sestave živil in pijač. Digitalno orodje NutriForm **vkjučuje pet modelov za profiliranje živil** - Nutri-Score, FSANZ, WHO/SI, VešKajJeš in dodaten profil nastajajočega nacionalnega simbola za živila z ugodnejšo hranilno sestavo, ki bo uveden po sprejemu nacionalnega predpisa. Trgovska in ostala živilska podjetja tudi spodbujamo, da **preko vzpostavljenih povezav z bazo**

NutroBase in aplikacijo »VešKajJeš«, v le-to prostovoljno delijo podatke o sestavi živil, tudi trgovskih blagovnih znamk, ter na ta način potrošnike spodbujajo k boljši izbiri prehranskih izdelkov. Ob tem orodje NutriForm omogoča tudi **izdelavo QR kode z neposredno povezavo do javne objave živilskega izdelka na portalu »VešKajJeš«**, ki jo lahko podjetja uporabijo v svojih promocijskih gradivih (npr. trgovskih katalogih, na spletni strani ipd.);

- **»Smernice trgovskim in živilskim podjetjem za spodbujanje zdravih izbir pri živilih«** - med drugim vključujejo navodila za izvajanje smernic, navodila za uporabo orodja NutriForm ter ostale koristne informacije;
- **posnetek delavnice »Uporaba sodobnih orodij za podporo dodatnemu izboljševanju sestave živil«** - posnetek praktičnega usposabljanja za uporabo digitalnega orodja NutriForm, ki je na voljo preko spletne strani programa;
- **plakat za promocijo aplikacije »VešKajJeš«**.

»Ob zaključku programa se projektnim partnerjem - Inštitutu za nutricionistiko (NUTRIS), Institutu »Jožef Stefan« (IJS) in Nacionalnemu inštitutu za javno zdravje (NIJZ) – najlepše zahvaljujemo za izkazano zaupanje, da so Trgovinsko zbornico Slovenije prepoznali kot strokovnega sogovornika in partnerja pri naslavljanju tako pomembne teme, kot je izboljševanje sestave živil, po katerih vsakodnevno posegamo na trgovskih policah. Za podporo pri izvajanju programa se zahvaljujemo tudi Zvezi potrošnikov Slovenije (ZPS) in Društvu za varovanje srca in ožilja Slovenije, ter nenazadnje članom zbornice, ki so program podprli tudi z vidika njegove izvedbe v praksi.

Zahvala za pomoč in sodelovanje pa gre tudi Ministrstvu za zdravje, ki nas je pri izvajanju tega programa finančno podprlo in na ta način omogočilo njegovo realizacijo, saj poleg digitalnega orodja in smernic za podjetja, v katerih je v obliki predloga predstavljen tudi predviden nov nacionalni znak za označevanje živil z ugodno hranilno sestavo, prinaša še druge pomembne rezultate, ki jih bodo trgovci lahko vsakodnevno uporabljali v praksi ter na ta način potrošnikom ponujali bolj zdravju prijazna živila», **zaključuje izvršna direktorica TZS in vodja programa Mija Lapornik.**

TRGOVINSKA ZBORNICA SLOVENIJE